

Hr. Landstingsmedlem Jens B. Frederiksen
HER

Puisit amiisa nunanut allanut tunineqartarnerinut atatillugu sulinerup qanoq ingerlanneqartarnera pillugu Naalakkersuisunut apeqquteqaammut akissut

Puisit amiinik tuniniaasarneq pillugu paasitsiniaasarneq pitsanngorsarniarlugu Naalakkersuisut qanoq iliuseqarniarnersut pillugu Naalakkersuisunut apeqqutitit Naalakkersuisoqarfimma 15. februar 2008 tiguai.

2008-25
25. februar 2008
Postboks 269
3900 Nuuk
Oq/tel +299 34 50 00
Fax +299 32 47 04
apnp@gh.gl
www.nanoq.gl

Aallaqqaasiullugu ilisimatitsissutigissavara nunarsuarmi isummat Naalakkersuit ilungersunartutut isigigaat. Uanga atorfillillu 2006-imi upernaamiilli Udenrigsministeria aamma Bruxelles-imi Sinniisoqarfik pisullu ilaanni nunat allat puisinniartartut qanimut suleqatigalugit EU-mut EU-milu nunanut ataasiakkaanut paasitsiniaasarnikuuvugut. Taassuma saniatigut Kalaallit Nunaanni puisinniartarneq pillugu "Atuagaq qaqortoq"-mik taaneqartartoq 2006-imi suliarineqarpoq, EU-milu inunnut qitiusumik inissisimasunut allakkat arlallit nassiunneqarnikuullutik. Suliniutit taakku ilaatigut kinguneraat EU-p akuerimmagu puisit amiinik EU-mut eqqusseqqusiunnaarnissamik siunnersuut EU-mit isummerfigineqartinnagu ilaatigut toqtseriaatsit pillugit arlalinnik misissuisoqassasoq kiisalu inuuniarnermi aningaasaqarniarnermik nalilersuisoqassasoq,

Nunarsuarmioqatitta pisuussutinik uumassusilinnik ingerlatsinerput pillugu apeqquteqarnerinut Naalakkersuisut qanoq isummissamaapat?

Nunatsinni puisinniartarnermut Naalakkersuisut isumaat nunatsinni pisuussutitsinnik uumassusilinnik piniartarnermut aqutsinermullu atuuttut assigaat. Tamanna nungusaataanngitsumik piniarnermik tunngaveqassaaq, mianersortumik pissuseqartoqassalluni kiisalu pisat tamarmik tamakkiisumik atorneqarnissaannut pitsaanerpaamik atugassaqartitsinissaq qulakkeerneqassalluni.

Puisit amiinik avammut tunioraanermut qulakkeerinneqinnissamut tunngatillugu Naalakkersuisut qanoq iliussamaapat?

Namminersornerullutik Oqartussat Great Greenland A/S aktiaatileqatigiiffiusoq pigivaat, taassumalu puisit amiinik tuniniaanissaq ilaatigut suliassaraa. Suliassaq taanna ingerlatsinermi suliassaavoq Naalakkersuisut tapersersugaat, ilaatigut

Great Greenland A/S suleqatigalugu pissusivinnik paasisitsiniaasarnikkut. Suliffeqarfiup 2006-imi tunisassianik piumasoqarnerulernera malugaa, ilaatigut Kangianiit, taamaalillunilu puisit amii pillugit paasinnittoqarnissaanik atuisoqarnissaanillu siaruarternissamat pilersaarutini nangeqqillugu, tassungalu peqatigitillugu tuniniaavusartut annertusarniarlugit tuniniaavinnut nutaanut tuniniaasarneq annertusarlugu, kiisalu ukiup qanoq ilinera malillugu tuniaasarneq assigiissarlugu, taamaalillunilu ajutoorfigeriataarsinnaasani siammarlugit.

Tabelimi ataaniittumi APNP-meersumi takutinneqarpoq puisit amii pisiortukkat 2002-mi akileriarnerisa kingorna amerleriarnikuusut.

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Puisit amii											
katillugit	73.971	83.750	106.179	102.783	80.481	61.484	75.309	83.754	118.595	112.182	90.000
Katillugit, Mio. kr.			44,4	43,4	35,0	36,7	29,9	30,0	31,9	30,0	25,1
Tunisinermi											
tapiissutit	44,4	43,4	35,0	29,5	22,3	22,5	22,5	22,5	17,6
Aningaasaliissutit											
ilassutaat	1,9
Sullissinermut											
isumaqatigiissut	7,2	7,2	7,5	7,5	7,5	7,5

Kisisisit tunngavigineqartut Great Greenland A/S-imeersut aammattaaq takutippaat aningaasat kaaviaartitat amerliartortut, taakkulu ukiuni kingullerni marlunni amerlanerpaajusut.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Ilanngaaseereerluni kaaviaartitat (1.000 DKK)	29.304	34.343	31.429	51.152	62.996	68.763
Ingerlatsinermi angusat (1.000 DKK)	5.024	9.758	-140	-2.628	2.107	10.667
Ukiunut angusat (1.000 DKK)	3.121	6.657	-346	-2.482	1.016	6.115
Oqimaqatigiissitsineq (1.000 DKK)	15.943	97.988	91.198	96.792	105.345	100.296

Puisinniartarnerup puisillu amiinik atuisarnerup tapersersoqqinneqarnissaa pillugu paasisitsiniaasarnernut Naalackersuisut toqqaannartumik peqataanerat, pisuussutitta uumassusillit nungusaataanngitsumik tunngaveqarluni atornerqarnissaanik pisinnaatitaaffeqarnermik Naalackersuisut isumaannut attuumassuteqarpoq. Puisit amiinik Kalaallit Nunaanneersunik pisisartuni EU annersaanngilaq, kisiannili EU nunanik 27-nik ilaasortaaffigineqartoq puisit amiinik eqqusseqqusiunnaarnissamik aalajangiissappat, tamanna tunisassianut allanut tuniluussinnaavoq. Tamassuma saniatigut Great Greenland A/S tuniniaanermi pissutsit ajorteriarnernik ukiut tamaasa sunnerneqartarpoq, tassa puisinniartarnerup pillugu politikkikkut oqallinneq Canadami puisinniartarnerup aallartinneranut atatillugu aallartittarmat.

Great Greenland A/S Asiamut puisit amiinik tuniniaasalereernikuuvoq, taassuma ataani Kinamut, Ruslandimut Koreamullu, taakkulu pingaaruteqartorujussuupput.

Puisit amiinik EU-mut eqqusseqqusiunnaarneq EU-p niuernermi malittarisassaanut akerliuvoq, aammattaarlumi WTO malittarisassanut akerliulluni. Canada aalajangerpoq EU WTO-mut atatillugu unammillerniarlugu, tassanilu tusarniaaneq 2007-imi ukiakkut aallartinneqarpoq. Iisimaneqanngilaq WTO-mut tunngatillugu suliaq taanna qanoq sivisutigisumik ingerlanneqassanersoq.

Pisimasumut alianartumut, tassa Naalackersuisut puisit amii pillugit suliaqarnermik taama pikkorliuuteqartiginerisa kingunerisaanik pingaartumik nunaqarfinni isorliunerusunilu piniartut taakkualu ilaqaasa ajornartorsiulernerannik kinguneqarneranut aaqqiinialutik Naalackersuisut qanoq iliuseqassamaarpat?

Puisit amii pillugit suliami sukkulluunniit pikkorliortoqanngilaq. Soorlu oqaatigineqareersoq paasisitsiniaaneq Kalaallit Nunaanniit Qallunaat Nunaanniillu politikikkut aammalu atorfilitsigut qaffasissumik inissisimasutigut ingerlanneqarpoq. Suliamut akuusut arlallit, suliamut tassunga assingusunik ukiut 25-it sinnerlugit suliaqareernikuupput. Saqqummiinnerit Naalackersuisut isumaqatiginngilluinnarpaat, isumaqarlutillu naliliinerit tusakkannik tusagassiutinilu atuakkannik taamaallaat tunngaveqartoq, taakkulu pissusivinnik tamakkiisumik takutitsinngillat.

Puisit amiinik isertitaqartarnermi inuttut aningaasatigut atugarisanik nalilersuisoqarnikuuvoq, taannalu 2006-imi Inatsisartunut saqqummiunneqarnikuuvoq, taamaammalu imarisai itisilissanngilakka.

Puisit amii pillugit suliap matuma taamatut inississimanagerata kingunerisaanik Naalackersuisut nutaamik eqqarsalersissimanninnerlugit, imaluunniit Naalackersuisut isumaqartuarnarlutik taamatut inissikkiartornermi nunani allamiut puisinniarnermut tunngatillugu paasisimasakippallaarnerannik tunngaveqartoq?

Puisit amii pillugit suliaqarnermi Naalackersuisut suliniutaat angusassamik toraagaqarluni ingerlanneqarput, aammalu 2006-2008-mi annertuumik paasisitsiniaaneq kinguneqarnikuuvoq aalajangiinissamut tunngaviusussamik nalunaarusiortoqareernissaanut EU-p aalajangernissaminik kinguartitsigallarneranik.

Naliliinera tunngavigalugu, pingaartumillu EU-mik nunanillu EU-mut ilaasortaasunik ataasiakkaanik ataatsimeeqateqareernerma kingorna, ersarissumik isumaqarpunga puisinniartarneq pillugu pissusivinnik paasisimasakitsoqartorujussuaq. Taamaammatt ajunngitsumik qisuariartoqarnera nuannaarutigaa, tassanimi uanga "Atugaq qaortoq"-lu ilassilluarneqaratta.

EU-mi siunnersuummi "inuit kalluarneqannginnissaat" ilanngunneqarnikuuvoq, taannalu aamma malitassami 1983-imeersumi maannakkut atuuttumi nassaasaavoq. Naalackersuisut naliliipput taamatut ilanngussinngineq

paatsuinerusoq. Imatut paasillugu EU qanorluunniit ilioraluarpat Kalaallit Nunaanni Nunavumilu puisinniat canadamiut norskillu puisit amiinik tunisassiaannik eqqusseqqusiunnaarnissami annertuumik ajoquserneqartussaasut. Taamaammat eqqusseqqusiunnaarnissap piviusunngortinneqannginnissaanut sunniiniainermut nukippassuit atorpakka, eqqusseqqusiunnaarniarnermi EU-mi niuernermi malittarisassanut WTO-milu malittarisassanut aamma akerliuvoq.

Naalackersuisut isumaqarnerlutik sulianut allanut tunngatillugu taamatut ilisoqaqqaqeratarsinnaanerak aarlerinartutut nalilertariartoq?

NGO-nit sunniiniarneq isummersuutillu annertoorujussuupput, Naalackersuisullu naliliipput maannakkut suliniutaasut ingerlatiinnarneqariaannaasut, tassanilu canadamiut piniariaasiat isornartorsiorneqarneruvoq. Kalaallit Nunaanni qassusersorluni piniartarneq nalunaarutit ilaanni ajoraluartumik isornartorsiorneqarpoq, tamannalu pillugu uparuaqqinneqariaannaavugut.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Finn Karlsen

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalackersuisoq